

Н.В. Дерев'янку,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра дизайну
КВНЗ «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія» ЗОР

ДЕКОРАТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО- ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ЖИВОПИСУ

На сучасному етапі розвитку суспільства визнання пріоритету загальнолюдських та культурних цінностей для реалізації соціальних, економічних та технологічних програм підіймає значення дизайну на новий рівень. Саме тому перед вітчизняною дизайн-освітою постає завдання підготовки дизайнерів нового покоління, які здатні гармонізувати технічну, побутову та естетичну сфери людського буття. В свою чергу рівень професіоналізму майбутніх дизайнерів залежить від сформованості професійного мислення, яке ми визначаємо як проектно-образне.

Аналіз сучасного стану професійної підготовки майбутніх дизайнерів вказує на актуальність проблеми формування професійного проектно-образного мислення на практичних заняттях з живопису. Адже навчальна дисципліна «Живопис», що характеризується більш споглядальним характером та виявляє художні навички студента (вміння “змальовувати” з натури, суб’єктивне бачення кольору), має бути спрямована на формування компонентів професійного дизайнерського мислення, а також на ті професійно-особистісні властивості, які забезпечують активізацію мисленнєвих процесів майбутніх фахівців.

Живопис, як базова дисципліна окрім розвитку кольорового та просторового бачення та практичних художніх навичок, при правильній організації навчального процесу сприяє розвитку образного та проектного мислення. Причому процес цілеспрямованого розвитку проектно-образного

мислення студентів-дизайнерів повинен бути наскрізним, починаючи з першого й до останнього курсів навчання.

Таким чином однією з головних задач ефективної підготовки майбутніх дизайнерів є розробка перспективних методик навчання живопису з урахуванням специфіки дизайн-освіти. У зв'язку з цим необхідно зазначити, що методика викладання живопису для дизайнерів має відрізнятися від програми підготовки художників станкового чи монументального живопису, що базується на вивченні об'ємно-просторових, перспективних та колористичних співставлень. Майбутні дизайнери повинні розвивати аналітичні концептуальні абстрактні риси професійного мислення на заняттях з живопису, а це може відбуватися лише за умов постановки задач декоративного підходу у живописі: стилізація та формалізація форми, площинність, спрощення та узагальнення предметних форм, створення художнього образу.

Однією з умов формування професійного мислення майбутніх дизайнерів на заняттях з живопису є декоративність. Декоративність виступає як особливий синтезуючий прийом проектно-образного мислення, метою якого є створення особливої образної композиції із завданими проектними параметрами, що виявляється у внутрішньому узгодженні, співмірності та упорядкуванні всіх її деталей і форм. Декоративність – це форма вираження змісту та художньої образності, де предметна форма поступово перетворюється в символ, а символ набуває ознак декоративного мотиву.

Розглянувши сутність професійного проектно-образного мислення дизайнерів у попередніх дослідженнях [1], ми визначили що одним з принципів формування проектно-образного мислення дизайнерів є принцип єдності формування образного та проектного компонентів професійного мислення, розвиток так званих оперантів (механізмів), які пов'язують, переводять образне мислення до абстрактного, від образів-перцептів крізь образи-уявлення до образів-концептів. Саме цьому принципу, на нашу думку, відповідає декоративний підхід в живописі.

З метою розвитку професійного дизайнерського мислення у процес навчання дисципліні "Живопис" нами були внесені завдання з декоративного живопису. Аудиторну постановку (натюрморт з предметів побуту, гіпсові моделі та натурні фігуративні постановки) студенти спочатку виконують в дусі академічного живопису, де досліджують взаємозв'язок форми і кольору в залежності від освітлення, після чого, в якості домашнього завдання, виконують декоративну образну стилізацію аудиторної постановки.

Серед завдань базованих на використанні декоративного підходу в живописі, нами запропоновані наступні: «Образна стилізація натюрморту на основі лінії і контуру», «Декоративне рішення аудиторного натюрморту з введенням елементів пейзажу», «Образна композиція з гіпсовою античною головою у стильових напрямках модернізму, «Декоративне рішення натюрморту з черепом в техніці колажу», «Декоративне рішення екорше на кольоровому контрастному папері», «Декоративний портрет в стилі маестро (на вибір студента)».

Створення декоративної композиції на основі стилізації аудиторної постановки вимагає від студента систематизації, аналізу, узагальнення, конкретизації спеціальних знань, що складають орієнтовну основу проектувальної діяльності фахівця-дизайнера. Ці знання отримані в процесі вивчення таких дисциплін як композиція, формоутворення, проектування, кольорознавство, застосовуються на етапі ескізування та творчих пошуків. Ескізи і пошуки – це все допоміжний матеріал, творча лабораторія, де формується і проходить остаточну перевірку проектний образ у свідомості дизайнера на рівні уявлення майбутнього декоративного рішення.

Процес формування художнього образу збігається з процесом пізнання об'єктів зображення. Зображуючи предмети або явища життя, майбутній дизайнер робить їх об'єктом уважного вивчення: від чуттєво-емоційного сприйняття (образ перцепт) через логічне узагальнення (образ-концепт) до осягнення їх сутності (художній образ). Це обумовлює внутрішню якісну

своєрідність художнього образу, єдність образної і проектної складових в його становленні.

Висновки. Проблема підвищення якості професійної підготовки майбутніх дизайнерів включає в себе питання формування проектно-образного мислення майбутніх дизайнерів в процесі виконання декоративних робіт з живопису, скерованих на створення художнього образу. Студенти повинні володіти не тільки основами живописного письма, але і вирішувати творчі завдання в образних стилізаціях аудиторних постановок. Підвищенню якості професійної підготовки майбутнього дизайнера сприяє розробка системи навчально-творчих декоративних завдань і вправ, що сприяють формуванню професійного проектно-образного мислення фахівця-дизайнера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дерев'янюк Н.В. Педагогічні умови формування проектно-образного мислення майбутніх дизайнерів у вищому навчальному закладі: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Наталія Володимирівна Дерев'янюк. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.
2. Ермолаєва Л.П. Основы дизайнерского искусства / Л.П. Ермолаєва – М.: "Архитектура-С", 2009 г. – 151 с.
3. Карнаєв М.А. Подготовка студентов-дизайнеров к проектной деятельности на начальных этапах обучения живописи / М.А. Карнаєв // Мир науки, культуры, образования. – 2011. – № 4. – С. 156-158